

Naturvårdsenheten
Hannah Brandin
Tel: 010-225 03 22
hannah.brandin@lansstyrelsen.se

Miljö- och energidepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar angående ”Underlag för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter”

Inledning

Den 1 januari 2015 trädde Europarådets och parlaments förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter (IAS) i kraft. I den nu antagna förordningen fastställs regler för att förebygga, minimera och mildra de negativa effekterna på biologisk mångfald från såväl avsiktlig som oavsiktlig introduktion och spridning av IAS inom EU.

Naturvårdsverket har i samråd med Havs- och vattenmyndigheten tagit fram ett underlag för genomförande av nämnda förordning. I underlaget föreslås bl. a ändringar i miljöbalkens straffbestämmelser samt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter för att förebygga och hantera introduktion och spridning av IAS. Regeringen vill nu ha synpunkter på det redovisade underlaget.

Sammanfattning av Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen delar underlagets förslag att länsstyrelserna är lämplig myndighet att ansvara för en rad uppgifter i fråga om IAS. Länsstyrelsen vill dock betona att det är mycket viktigt att särskilda medel ges för hanteringen eftersom underlaget delvis föreslår nya arbetsuppgifter som myndigheten inte hanterar i dagsläget. Kostnaderna för eventuella operativa insatser är även mycket svåra att förutse och kan inte inkluderas i myndigheternas budget.

Länsstyrelsen bedömer att övervakning av vissa arter kan bli svårt att hantera då arterna är svåra att se/upptäcka. Det ligger ett stort ansvar på vägledande myndigheter för att nå framgång i arbetet.

Utredningen bör belysa arbetssätt där markägare inkluderas snarare än exkluderas från en åtgärd mot IAS. Särskild hänsyn behöver även tas vid operativa insatser i skyddad natur såsom nationalpark.

Synpunkter på underlaget

Länsstyrelsen anser inledningsvis att det är svårt att bedöma insatsernas karaktär och/eller omfattning när EU:s förteckning över invasiva arter inte är beslutad. Förteckningen kan även komma att utökas med tiden vilket gör det ännu svårare att förutse arbetsinsatser.

Länsstyrelsen ska enligt förslaget ansvara för en rad insatser, bland annat;

1. förebyggande åtgärder och tillsyn för att förhindra spridning av invasiva arter,
2. tillstånd och tillsyn för viss särskild användning av invasiva arter,
3. övervakningsprogram i samverkan med flera nationella myndigheter,
4. operativa insatser som avlivning/utrotning och tillsyn kopplat till dessa insatser,
5. restaurera skadade ekosystem,
6. återkallande av tillstånd för vattenbruk (befintlig lagstiftning och uppgift) m.m.

Kostnader

Länsstyrelsen Dalarna vill ~~inledningsvis~~ framhålla att länsstyrelserna måste få särskilda medel för att ansvara för dessa nya arbetsuppgifter. En mycket viktig aspekt är att en del av arbetsuppgifterna är nya varför det inte finns någon erfarenhet eller rutiner att bygga vidare på.

I det fall operativa insatser blir aktuella kommer dessa troligtvis bli hastigt uppkomna och svåra att beräkna kostnaden för. Det finns ingen möjlighet att inkludera detta i en befintlig budget hos länsstyrelsen varför särskilda medel måste finnas.

Ansvarig myndighet

Länsstyrelsen bedömer att det inte är kostnadseffektivt att varje enskild länsstyrelse bygger upp kompetens för denna bredd av insatser inom ett område där varje enskilda art/artgrupp kräver expertkunskap för att planera och genomföra förebyggande insatser, övervakningsprogram och besluta om/ha tillsyn på anläggningar där dessa arter får förvaras. Detsamma torde gälla även för enskilda kommuner. Länsstyrelsen instämmer med remissförslaget att vägledningsansvaret i första hand ska ligga på nationella myndigheter. Utöver det bör ansvar fördelas mellan myndigheter beroende på vilken art som avses. Detta förutsätter ett tydligt och funktionellt samarbete mellan berörda myndigheter på såväl nationell som regional nivå. Exempelvis utrotning kan vara en komplicerad process i flera avseenden. Länsstyrelsen vill påtala att mycket hög kompetens behövs för ett lyckat genomförande.

Länsstyrelsen Dalarna anser att länsstyrelserna är en lämplig statlig aktör att ansvara för operativa insatser som förslaget tar upp. Ansvar och möjlighet att återkalla fiskodlingstillstånd har länsstyrelsen redan idag, möjligen behöver lagstiftningen kompletteras med att spridning av invasiva arter är ett motiv för sådant beslut.

Länsstyrelsen har erfarenhet av att dialogen mellan länsstyrelsen och nationella myndigheter när det gäller invasiva arter brister. Om länsstyrelsen ska kunna fullgöra sitt regionala uppdrag behöver det finnas en nationell stödfunktion för att bedöma behovet av olika insatser samt medel för eventuella åtgärder, som kan uppgå till tvåsiffriga miljoner.

Övervakningssystem

Länsstyrelsen vill påtala att vissa av de arter som ska bevakas är mycket svåra att se/hitta. Det kan vara en utmaning att skapa övervakningssystemen för dessa arter. Här är myndighetssamverkan och vägledning en nyckelfråga till om man ska få ett fungerande system.

Åtgärder på privat mark eller i skyddad natur

En del av underlaget innebär att man ska kunna vidta åtgärder på privat mark i syfte att utrota IAS. Mark- och sakägarfrågan bör belysas ytterligare och särskilt utreda ett arbetssätt där samsyn med markägare så långt som möjligt eftersträvas.

Underlaget påtalar att det kan vara nödvändigt att ändra regler för skyddad natur så att det ska ges en allmän möjlighet att bekämpa IAS i skyddade områden.

Länsstyrelsen vill påtala att skyddade områden såsom nationalparker och naturreservat har särskilda föreskrifter för på grund av att den natur som finns i området är särskilt skyddsvärd eller känslig, föreskrifterna är anpassade till vad som kan hota naturmiljön. Att undvika en prövning i de områden där föreskrifter finns mot t ex kemisk bekämpning kan vara direkt skadligt för dessa områden/naturvärden. Eftersom en invasiv art är oönskad torde prövningen handla om vilka metoder som är tillämpliga i just det specifika området. Eventuellt kan anpassade/mer kostsamma metoder vara välmotiverade och nödvändiga i skyddad natur.

Beslutande i ärendet är Landshövding Ylva Thörn. Föredragande är Hannah Brandin, handläggare vid naturvårdsenheten. Jemt Anna Eriksson, funktionssamordnare Naturskyddsfunktionen, Per-Erik Sandberg chef Miljöenheten, ~~och~~ Martin Henriksson handläggare Jordbrukarstödsfunktionen ~~och~~ ~~Olle Rydell veterinär på Rättsenheten~~ har deltagit.

Ylva Thörn

~~Landshövding Länsstyrelsen Dalarna~~

Hannah Brandin

~~handläggare, naturvårdsenheten~~